

У К Р А Ї Н А
Лиманська міська рада
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
Рідкодубівський НВК

Н А К А З

від 22 вересня 2021 року

№ 54

Про проведення I етапу Всеукраїнських
учнівських олімпіад з навчальних предметів
у 2021-2022 навчальному році

На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 17.08.2021 року № 914 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад і турнірів з навчальних предметів у 2021 - 2022 навчальному році», 15.02.2018 року № 148 «Про затвердження графіка проведення IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів на 2019-2023 роки» (із змінами), відповідно до Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22 вересня 2011 року № 1099, зареєстрованого Міністерством юстиції України 17 листопада 2011 року № 1318/20056 (зі змінами), Правил проведення I, II, III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у Донецькій області, затверджених наказом директора департаменту освіти і науки від 26.09.2018 року № 334\163-18-ОД, зареєстрованих у Головному територіальному управлінні юстиції у Донецькій області 18.10.2018 року за № 238\2680, наказу Департаменту освіти і науки Донецької державної адміністрації від 28.08. 2021 року № 226\163-21-ОД, з метою пошуку, підтримки та розвитку творчого потенціалу обдарованої молоді на виконання наказу управління освіти і молоді та спорту Лиманської міської ради від 22 вересня 2021 року №545 "Про проведення I етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2021-2022 навчальному році"

Н А К А З У Ю:

1. Провести I (шкільний) етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у 2021-2022 навчальному році відповідно до орієнтованого переліку з 01.10.21 по 22.10.21 року з дотриманням законодавства України в частині запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID -19 спричиненої короно вірусом SARS-CoV-2, за Методичними рекомендаціями щодо підготовки і проведення I (шкільного) етапу олімпіад (додається).

2. Взяти до відома, що завдання I (шкільного) етапу олімпіад готують міські методичні об'єднання, документація та роботи учасників зберігаються в закладах освіти упродовж року з дня закінчення олімпіади.

3. Призначити відповідальними за організаційно – методичний супровід проведення I (шкільного) етапу олімпіад, створити оргкомітет та журі з предметів для якісної оцінки робіт учнів, учасників I етапу олімпіад вчителя географії Крочу К.О. та вчителя трудового навчання Чорного В.І..

4. Затвердити графік проведення олімпіад в НВК та розмістити його на сайті закладу освіти.

5. Провести урочисті відкриття I (шкільного) етапу учнівських олімпіад 2021 року.

6. Надати змогу участі у I (шкільному) етапі олімпіад усім бажаючим учням.

7.Забезпечити якісне та прозоре проведення I (шкільного) етапу олімпіад, висвітлювати результати I етапу олімпіад на сайті закладу освіти.

8. Дотримуватись в організації та проведенні I етапу олімпіад вимог Положення про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22 вересня 2011 року № 1099, зареєстрованого Міністерством юстиції України 17 листопада 2011 року № 1318/20056 (зі змінами), Правил проведення I, II, III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів у Донецькій області, затверджених наказом директора департаменту освіти і науки від 26.09.2018 року № 334\163-18-ОД, зареєстрованих у Головному територіальному управлінні юстиції у Донецькій області 18.10.2018 року за № 238\2680, законодавства України в частині запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID -19, спричиненої коронавірусом SARS- CoV-2.

9. Підготувати та надати до управління освіти, молоді та спорту до 27.10.2021 року єдину заявку на участь у II (міському) етапі учнівських олімпіад від закладу освіти .

10 .Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор НВК

О.І.Панова

З наказом ознайомлені

Кроча К.О.

Чорний В.І.

Методичні рекомендації

***щодо роботи навчальних закладів області з обдарованими учнями в контексті підготовки до
Всеукраїнських учнівських олімпіад із базових предметів та організації***

та проведення I (шкільного) етапу олімпіад

Активізація навчальної діяльності та підвищення творчого потенціалу учнівської молоді, упровадження компетентісно орієнтованого навчання, інноваційних технологій у загальноосвітніх закладах є пріоритетними напрямками педагогічної діяльності.

Представлені методичні рекомендації розроблені на допомогу адміністраціям ЗНЗ, учителям з метою вдосконалення системи заходів, спрямованих на ефективну підготовку школярів до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах із базових дисциплін, тематичних конкурсах, турнірах тощо.

Процес підготовки учнів до олімпіад безпосередньо пов'язаний із наявністю в навчальному закладі вчителів, які готові та здатні взяти на себе відповідальність за роботу з обдарованими учнями. У педагогічній діяльності творчість учителя посідає особливе місце, адже лише неформальне, творче ставлення до своїх обов'язків може дати позитивні результати.

Керівникам методичних, психологічних служб міст, районів області необхідно провести детальний аналіз учительського контингенту з метою долучення творчих, талановитих педагогів–тренерів для підготовки учнів до участі у Всеукраїнських учнівських олімпіадах.

Можна виділити такі складники готовності вчителя до роботи з обдарованими учнями:

- ✓ відповідний рівень і постійна підтримка фахово-інформаційного рівня роботи з обдарованими учнями (курси, семінари, конференції тощо);
- ✓ володіння методиками роботи з такими школярами (індивідуальна робота, робота в групах тощо);
- ✓ знання та володіння психологічними аспектами роботи з обдарованими учнями;
- ✓ робота вчителя із цими дітьми не повинна носити хаотичний, епізодичний характер, а має бути системною, неперервною, спланованою на перспективу.

У період підготовки до Всеукраїнської олімпіади:

Періодично проводити **діагностичну роботу** з метою виявлення обдарованих учнів. Цьому етапу приділяється особлива увага як необхідному та одному з найважливіших компонентів у системі роботи сучасної школи. Діагностика обдарованості повинна бути ранньою, послідовною, різноманітною, багатоетапною. Для її здійснення варто комплексно використовувати ефективні та перевірені методики дослідження здібностей дитини, за допомогою яких визначати критичність, гнучкість, конструктивність мислення, образну оригінальність як компонент творчої особистості, рівень уяви, її гнучкість, рівень сформованості загальних творчих здібностей, оригінальність розумової діяльності тощо. Результати виконання завдань мають оброблятися за кожною методикою окремо та заноситися до банку даних, який відображає об'єктивну картину процесів мислення кожної дитини, її нахилів та здібностей.

Треба пам'ятати, що творчі, інтелектуальні здібності учнів можуть виявитися не одразу, тому необхідно проводити заходи щодо визначення потенційних учасників Всеукраїнських учнівських олімпіад із базових дисциплін, виявляти дітей, які мають здібності до певних видів діяльності; відрізняються нестандартністю мислення та творчим підходом до вирішення проблем, залучати таких вихованців до науково-дослідницької роботи в різних секціях МАН, до участі в олімпіадах, творчих гуртках, клубах тощо.

Передбачається робота безпосередньо в навчальних закладах, а також участь у позашкільних заходах шляхом долучення до різноманітних форм занять (гуртки, заняття окремих груп тощо).

Підготовка містить:

- 1) вирівнювальні підготовчі заняття щодо повторення завдань минулого «олімпіадного» сезону, долучення до групи олімпіадників нових учнів. Ця робота включає як індивідуальні, так і диференційовані форми. Обов'язковими є також заняття в групах.
- 2) розв'язування завдань I та II етапів попередніх олімпіад;
- 3) проведення занять у формі «міні-олімпіад» для поступового психологічного налаштування учнів.

I етап олімпіади

Шкільні олімпіади. Проводяться в навчальних закладах учителями. Особливості проведення:

1. Участь беруть всі охочі.
2. Добір завдань повинен бути диференційованим, тобто включати завдання 3-х рівнів:
 - нескладні завдання репродуктивного характеру, які може розв'язати більшість учасників;
 - завдання, які потребують творчого підходу до розв'язання;
 - завдання, рівень яких відповідає II (III) етапу олімпіади.
3. Умови проведення олімпіади повинні максимально відповідати умовам олімпіади наступного етапу.

Завдання, що пропонуються на шкільній олімпіаді, мають враховувати той матеріал, що був засвоєний на момент проведення змагань за навчальною програмою, однак складність цих завдань повинна носити олімпіадний характер, визначаючи вміння учнів логічно мислити, застосовувати знання

програмового матеріалу до виконання більш складних завдань. Членам журі, учителям-предметникам шкільних олімпіад, провести детальний аналіз робіт, виконаних учнями.

II етап олімпіади

Районна олімпіада. Для того, щоб учасники II етапу олімпіади, до яких належать і учителі, були в максимально однакових підготовчих умовах, рекомендується попередньо провести заходи:

- ✓ складання графіка занять тренерів та кураторів з учнями та вчителями навчальних закладів щодо підготовки до Всеукраїнських учнівських олімпіад;
- ✓ семінари-практикуми для вчителів щодо ознайомлення з вимогами виконання завдань II етапу та рівнем складності завдань, що відповідають вимогам цього етапу;
- ✓ заочну олімпіаду, що проходить у декілька етапів та передбачає ознайомлення учнів з авторськими розв'язками запропонованих завдань;
- ✓ забезпечення індивідуальних тренінгів учням-переможцям II (районного) етапу щодо підготовки до III (обласного) етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади;
- ✓ за підсумками скласти аналітичну довідку щодо результатів участі школярів в олімпіаді.

III етап олімпіади:

Обласна олімпіада. Цьому етапу олімпіади можуть передувати такі заходи:

- ✓ семінари-практикуми для вчителів-тренерів районних та міських команд із метою ознайомлення з вимогами виконання завдань III етапу та рівнем складності завдань;
- ✓ участь педагогів у курсах із розв'язування задач олімпіадного рівня.
- ✓ аналіз якості роботи факультативів та спецкурсів у загальноосвітньому закладі щодо підготовки до Всеукраїнської учнівської олімпіади минулого навчального року, коригування програм факультативів та спецкурсів у поточному навчальному році;
- ✓ інформування учнів щодо Internet-олімпіад, які проводяться протягом року;
- ✓ здоров'язбережувальні заходи з дітьми, які часто отримують стрес унаслідок участі в різноманітних випробуваннях. Таким учням можна запропонувати вільне відвідування уроків, дати можливість самим обирати, на яких заняттях можуть бути присутніми, а які можуть пропустити, затвердивши це право наказом по школі. Досвід участі учнів нашої області в інтелектуальних змаганнях, співбесіди з дітьми, керівниками команд засвідчив, що як наставники, так і учні потребують серйозної психологічної підтримки, тренінгів, бесід, щоб перенести емоційне навантаження, стресову ситуацію, що їм доводиться долати під час участі в олімпіаді.

На кожному етапі підготовки учня до олімпіади чи конкурсу доцільно готувати поради, пам'ятки переможцям, учасникам II, III, IV етапів, застосовуючи ІКТ, зокрема блоги, хмарні технології навчання тощо

Пріоритетними формами взаємодії вчителя та учня стають індивідуальні форми супроводу й підтримки учнів: **тьюторство, консультування та модерування.**

Рекомендуємо в роботі з обдарованими учнями

- застосовувати проблемний метод у навчанні;
- проводити самостійні роботи творчого характеру;
- застосовувати індивідуальний підхід у навчанні;
- упроваджувати розвивальні творчі ігри;
- розв'язувати творчі завдання.

У роботі з учнями слід дотримуватися трьох основних напрямків стратегії збагачення змісту освіти:

- стратегія **дослідницького навчання** (мета – активізувати навчання, надати йому дослідницького характеру);
- стратегія **проблематизації** (орієнтація на створення проблемної ситуації, формулювання проблем різного характеру);
- стратегія **індивідуалізації** (формування особистості за визначеною моделлю, окремим навчальним планом).

Методичні рекомендації щодо підготовки учнів

до I (шкільного) етапу

У I етапі олімпіад беруть участь учні 6-11 класів відповідно до Правил проведення I, II, III етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад у Донецькій області

Українська мова та література

Стратегію підготовки обдарованих дітей до I (шкільного) Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури рекомендуємо здійснювати з урахуванням ретельного вивчення педагогами **вимог до змісту та структури завдань**:

- комплект олімпіадних завдань має охоплювати програмовий матеріал із різних розділів курсу за попередні роки навчання та теми, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади;
- зміст олімпіадних завдань повинен відповідати чинним навчальним програмам для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання, що обумовлено орієнтацією на IV етап змагання;
- формат завдань з української мови: творча робота, завдання із стислою відповіддю на теоретичні питання, редагування, тлумачення фразеологізмів, вибір нормативної лексики, тестові завдання, синтаксичний розбір простого (7-8 класи) та складного (9-11 класи) речень;

- формат завдань з української літератури спільний для всіх класів: твір на одну із запропонованих тем, стислі відповіді на запитання з теорії, історії літератури, за змістом та формою вивчених творів; розкриття літературного поняття або заповнення «паспорта» літературного твору (з орієнтацією на II та III етапи).

Педагогу, який готує учасника олімпіади, варто **знати типові недоліки** виконання олімпіадних завдань учнями в попередні роки:

- наявність у творах шаблонів, кліше, завчених фраз, штучних «красивостей»;
- брак знань для стислих відповідей на питання з історії літератури;
- неуважне прочитання умови вимог до завдання;
- неправильний розподіл часу.

Рекомендуємо удосконалити **систему підготовки** обдарованих школярів до участі в олімпіаді через різні форми позаурочної діяльності, зокрема:

- самоосвітню діяльність школярів через індивідуальні освітні маршрути або програми самореалізації, зміст і форми завдань яких відповідають олімпіадним;
- інтелектуальні мовно-літературні ігри;
- заняття в школі юного філолога.

Варто здійснювати **психологічну підтримку** майбутніх учасників олімпіади шляхом створення ситуації успіху, його авансування, розкриття значення самовдосконалення, відповідальності за результат перед собою, навчальним закладом; залучення шкільних психологів до роботи з питань поведінки учасників олімпіади в стресових ситуаціях.

Англійська, німецька, французька мови

Стратегію підготовки обдарованих учнів 8-11 класів до I (шкільного) етапу Всеукраїнської олімпіади з англійської, німецької, французької мов рекомендуємо здійснювати з урахуванням ретельного вивчення педагогами вимог до змісту та структури завдань:

- комплект олімпіадних завдань має охоплювати програмовий матеріал із різних розділів курсу за попередні роки навчання та теми, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади;
- зміст олімпіадних завдань повинен відповідати чинним навчальним програмам для загальноосвітніх навчальних закладів, що обумовлено орієнтацією на IV етап змагання;
- формат завдань олімпіади з іноземних мов спільний для всіх зазначених класів:

I етап – аудіювання:

II етап – читання:

III етап – творча письмова робота:

IV етап – усне мовлення на обрану тематику спілкування

(завдання добираються з орієнтацією на II та III етапи).

З метою об'єктивного оцінювання знань учасників олімпіади, завдання для I етапу **рекомендуємо** укласти методичному об'єднанню вчителів іноземних мов міста (району) і поширити їх серед усіх навчальних закладів.

Педагогу, який готує учасника олімпіади, варто знати типові недоліки виконання олімпіадних завдань учнями в попередні роки:

- вживання граматичних структур з модальними дієсловами;
- неправильний порядок слів у підрядному реченні;
- некоректне вживання артиклів;
- узгодження часів дієслів;
- утворення та вживання умовних та складнопідрядних речень;
- опущення дієслова-присудка;
- неправильне утворення ступенів порівняння прикметників;
- неправильне використання прийменників, займенників, сполучників;
- неправильне утворення та вживання умовних та складнопідрядних речень.

Районним (міським) методичним об'єднанням учителів іноземних мов виявити філологічно обдарованих дітей, спланувати та проводити роботу з ними, ураховуючи їх нахили та здібності.

Особливу увагу приділити роботі з тими дітьми, які вже мають певні досягнення у Всеукраїнській учнівській олімпіаді з англійської мови та цілеспрямовано готувати їх до участі у відповідних змаганнях.

Провести обмін досвідом на районному (міському) рівні з питань роботи з філологічно обдарованими учнями. Організувати співпрацю з науковими співробітниками вищих навчальних закладів, з носіями мов, які працюють у Донецькому регіоні.

Учителям звертати увагу на розвиток навичок спонтанного усного та писемного мовлення, розвитку навичок аудіювання за рахунок збільшення використання автентичних текстів та тестових завдань до них.

Надавати пріоритети використанню автентичних текстів, аудіо- та відеоматеріалів, що забезпечить нормативність мовлення і дозволить досягти рівнів навченості, визначених чинними нормативно-правовими документами та Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти.

Варто здійснювати психологічну підтримку майбутніх учасників олімпіади шляхом створення ситуації успіху, його авансування, розкриття значення самовдосконалення, відповідальності за результат перед собою, навчальним закладом; залучення шкільних психологів до роботи з питань поведінки учасників олімпіади в стресових ситуаціях.

Історія та правознавство

У І етапі Всеукраїнської олімпіади з **правознавства** беруть участь учні 9-11 класів, з **історії** – 8-11 класів.

Завдання олімпіади мають бути розроблені з урахуванням змісту і структури завдань IV етапу Всеукраїнської олімпіади та відповідати чинним навчальним програмам за попередні роки вивчення з метою перевірити рівень сформованості предметних компетентностей учнів.

1. Завдання шкільного етапу учнівської олімпіади з історії: не менш 5 завдань:

- 1.1. 1 блок завдань – перевірка базового рівня знань (поняття, хронологія, персоналії тощо), можливі тести (не менш 20), таблиці та ін.;
- 1.2.2 блок завдань передбачає перевірку мисленнєвих компетентностей учнів: завдання на причинно-наслідкові зв'язки, порівняння понять та явищ, тощо;
- 1.3.3 блок завдань перевіряє вміння працювати з картою як джерелом знань;
- 1.4.4 блок завдань передбачає аналіз візуальних джерел (портретів, ілюстрацій, фотодокументів, плакатів тощо) та реконструювання історичного явища, процесу;
- 1.5.5 блок знань передбачає на основі аналізу текстових джерел уміння висловлювати власне судження щодо певних історичних явищ, їх вплив на історичний розвиток людства з аргументацією.

2. Завдання шкільного етапу учнівської олімпіади з правознавства: не менш 5 завдань:

- 2.1. – тести для перевірки базового рівня знань учнів – не менш 20;
- 2.2. Завдання на визначення, класифікацію понять, їх порівняння;
- 2.3. Завдання на аналіз процесу, алгоритм певних дій для реалізації власних прав;
- 2.4. Завдання на аналіз певного правового явища (схема, таблиця, текст).
- 2.5. Аналіз правової ситуації (юридична задача).

Російська мова та література

У І етапі Всеукраїнської олімпіади з російської мови та літератури беруть участь учні 8-11 класів.

Завдання з російської мови містять питання за поточний та попередні курси з предметів. Вони вимагають від учнів використання не тільки суми фактичних знань, але й певного рівня осмислення основних закономірностей, процесів та проблем.

Завдання повинні враховувати той матеріал, що був засвоєний на момент проведення змагань за навчальною програмою, однак складність цих завдань повинна носити олімпіадний характер. Вони повинні бути розроблені з урахуванням змісту і структури завдань IV етапу Всеукраїнської олімпіади з російської мови та літератури.

Формат завдань з російської мови: тестові завдання, завдання із стислою відповіддю на теоретичні питання; роботу з поданим текстом (групування частин тексту, перевірка лексичних, морфологічних, орфографічних, пунктуаційних норм і правил тощо); синтаксичний розбір речень.

Формат завдань з російської літератури: твір або есе на одну із запропонованих тем; стислі відповіді на запитання з теорії, історії літератури, за змістом та формою вивчених творів; розкриття літературного поняття або заповнення «паспорта» літературного твору; аналіз поетичного або прозового твору.

Зарубіжна література

У I етапі Всеукраїнської олімпіади із зарубіжної літератури беруть участь учні 8-11 класів.

Завдання із зарубіжної літератури повинні складатися за творами, що були вивчені на момент проведення змагань у поточному навчальному році та за програмою II семестру попереднього класу, однак складність цих завдань повинна носити олімпіадний характер. Вони повинні бути розроблені з урахуванням змісту і структури завдань III етапу олімпіади із зарубіжної літератури.

Формат завдань із зарубіжної літератури: тестові завдання різних структурних типів (з вибором однієї або декількох відповідей, на відповідність, на послідовність), твір або есе на одну із запропонованих тем, стислі відповіді на запитання з теорії, історії літератури, за змістом та формою вивчених творів; розкриття літературного поняття або заповнення «паспорта» літературного твору; аналіз поетичного або прозового твору.

Завдання для проведення шкільних етапів олімпіад можуть бути складені членами методичного об'єднання вчителів російської мови та зарубіжної літератури.

Інформаційні технології

Олімпіада з інформаційних технологій проводиться в один практичний тур

Завдання практичного туру спрямовані на роботу з пакетом Microsoft Office, а саме з продуктами MS Office Word, MS Office Excel, MS Office PowerPoint та MS Office Access. Для проведення олімпіади для кожного учасника необхідно підготувати ПК з проінстальованим офісним пакетом MicrosoftOffice 2003 (2007, 2010, 2013, 2016). Рекомендуємо заздалегідь зібрати інформацію про необхідну учасникам версію пакету ПЗ, для можливості підготувати персональні робочі місця.

Оргкомітету олімпіади з інформаційних технологій необхідно забезпечити відключення локальної мережі навчального комп'ютерного комплексу, якщо вона не використовується для здачі робіт, та вжити заходів, що унеможливають обмін даними між учасниками олімпіади.

Учасникам не дозволяється користуватись додатковою літературою (посібниками, довідниками тощо), також забороняється користуватися під час проведення олімпіади комунікаційними засобами.

Під час проведення олімпіади, упродовж першої години роботи, необхідно надати можливість учасникам ставити питання членам журі щодо умов завдань у письмовій формі та передбачати варіанти відповіді «Так» або «Ні», але питання не можуть стосуватися методів розв'язання задачі.

Інформатика

Сутність олімпіади з інформатики полягає в тому, що, використовуючи засоби програмування, структури даних, діти виконують оптимальні алгоритми розв'язання складних задач в обмежені терміни в атмосфері суперництва та реалізують їх конкретною мовою програмування, використовуючи комп'ютери, які зчитують із текстових файлів дані й у текстові файли виводять результат обробки цих даних реалізованим алгоритмом.

У шкільному курсі інформатики розділ алгоритмізація та програмування націлений на розвиток здібностей відповідної категорії учнів – підлітків із розвиненим логічним мисленням, підготовленим математичним апаратом, зацікавлених у формуванні себе як майбутніх програмістів. Саме такі учні, як правило, беруть участь в олімпіаді з інформатики.

На I етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики пропонуються єдині завдання для 8-11 класів, які охоплюють розділ «Основи алгоритмізації та програмування» державних програм «Інформатика».

Основними результатами роботи учасника мають бути:

Під час проведення туру:

програма, що реалізує розроблений алгоритм розв'язку задачі будь-якою мовою програмування, передбаченою державною програмою курсу інформатики. Програма повинна бути збережена на зовнішньому носії. Для введення даних та виведення результатів можна використовувати як консоль (клавіатура, монітор), так і зовнішні файли.

Для об'єктивного оцінювання результатів виконання завдань за безмашинним варіантом на I етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з інформатики, доцільно користуватися такими критеріями:

Відсоток від максимальної кількості балів за задачу	Орієнтовні критерії оцінювання
0	Задача не розв'язана
10-20%	Задача не розв'язана, але по ходу розв'язування учень зробив декілька правильних логічних кроків.
20-50%	Задача розв'язана, але в розв'язанні допущені грубі помилки або хід розв'язання правильний, але незавершений.
50-75%	Задача розв'язана, але в ній допущені дрібні помилки.
75-100%	Задача розв'язана повністю, помилок немає, але використано неоптимальний алгоритм.

100%	Задача розв'язана оптимальним способом, надається оригінальне розв'язання та програмна реалізація.
------	--

Основним критерієм під час перевірки робіт є правильність роботи програми в різноманітних режимах.

Програма-розв'язок перевіряється за допомогою тестових наборів вхідних даних. Тести складаються членами журі олімпіади. Рекомендована кількість тестів – 5-10. Кількість балів за кожен із тестів визначає журі. Загальна оцінка за виконане завдання складається із суми балів за всі тести.

Тести можуть бути поділені на три групи:

- які перевіряють правильність роботи програми на простих наборах даних;
- які перевіряють правильність роботи програми у звичайних випадках;
- які перевіряють програму на граничних значеннях та у вироджених випадках.

Математика

Планувати проведення майстер-класів (за паралелями) із питань підготовки до олімпіади, у тому числі й для учителів математики району, міст;

- ☐ організувати двомісячні навчально-тренувальні збори районних/міських команд; користуватися сайтами підготовки до олімпіад

Звернути увагу на такі теми: Розв'язування завдань на розмальовки, інваріанти, теорію ігор, непарність, на принцип Дріхле. Розв'язування задач на подільність чисел, порівняння, на застосування теорії простих чисел. Теорема Чеви і теорема Менелая. Графи. Чотири точки на колі. Інверсія і сімедиана. Решітки з цілими числами. Доведення нерівностей за допомогою похідної, нерівності Коші - Буняковського, нерівності Бернуллі. Функціональні рівняння.

Хімія

У I етапі Всеукраїнської олімпіади з **хімії** беруть участь учні 7-11 класів.

Тематика олімпіадних завдань I етапу повинна в основному відповідати програмі з хімії для кожного класу. Олімпіадні завдання є творчими, сприяють розвитку мислення учнів. Завдання в основному будуються на знаннях програмового матеріалу, а також містять елементи знань, що випереджують програму. Загалом такий підхід при складанні завдань дає змогу учасникам I етапу Всеукраїнської олімпіади з хімії показати глибокі знання з предмета. Завдання оцінюються у різну кількість балів.

Вимоги до задач хімічних олімпіад

Задачі повинні відповідати таким умовам:

- при розв'язанні задачі учень повинен показати свої знання різних розділів хімії;

- задача повинна вимагати від учня вміння активно використовувати не тільки знання фактичного матеріалу, але й широко використовувати логіку хімічного мислення;
- при розв'язанні задачі учень повинен продемонструвати вміння проводити розрахунки за хімічними рівняннями.
- задача повинна бути спрямована не тільки на виконання перевірочних знань, але й нести деякі пізнавальні навантаження.

Олімпіадні завдання мають базуватися на знаннях програмового матеріалу, вже вивченого на час проведення олімпіади, і містити також елементи знань, що випереджують програму. Реалізація цієї вимоги дасть змогу зробити знання активними і через виконання олімпіадних завдань глибше проникнути в зміст предмета, узагальнити вивчене. У цьому разі олімпіада може виконувати навчальну функцію.

Важливою характеристикою олімпіадних завдань є їх фундаментальність. Це – завдання, що дають змогу учаснику олімпіади показати глибокі знання зхīmії, законів, закономірностей. Вони, як правило, мають інтегрований характер і потребують також застосування знань із біології, фізики, географії. Бажано, щоб олімпіадні завдання стосувалися змісту різних розділів хīmії.

Комплект олімпіадних завдань для певного віку має містити як доступні завдання, так і значно складніші, наближені до рівня наступного етапу олімпіади. Перші – підтримують упевненість учнів у своїх силах, викличуть позитивні емоції, а другі – зорієнтовані на переможців і відіграють важливу підготовчу роль для участі в наступних етапах. У цьому виявляється наступність, взаємозв'язок окремих етапів олімпіади, диференційований підхід до виявлення переможців.

Особливий тип завдань олімпіади **становлять тестові завдання**, що дають змогу оперативно перевірити знання фактичного теоретичного матеріалу, надійно оцінити знання учасників олімпіади. У тестових завданнях можна максимально віддзеркалити зміст усього курсу хīmії.

Біологія

виконануються тестові завдання. Після закінчення відведеного часу учасники олімпіади здають бланки з відповідями на тестові завдання й отримують завдання практичного змісту.

Олімпіадні завдання складаються з кількох блоків.

Перший блок – тестові завдання рівня А. Учні пропонується знайти лише

один варіант правильної відповіді. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Другий блок – тестові завдання рівня Б. Завдання цього рівня містять від однієї до кількох правильних відповідей. Кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів.

Третій блок – тестові завдання рівня В. У цих завданнях пропонується проаналізувати інформацію або встановити відповідність. Наприклад, учню пропонується або обрати правильну відповідь, що описує якийсь процес, послідовність тощо; або встановити відповідність між зображеннями (малюнками), твердженнями, явищами тощо й текстовою інформацією. Відповідь може мати вигляд: А-3; Б-2; В-4; Г-1; або: «правильна відповідь – варіант В». Кожна правильна відповідь оцінюється в 5 балів, неправильна – 0 балів.

Доцільність проведення завдань практичного туру на І етапі вирішується комісією.

Зміст та обсяг завдань визначається навчальною програмою. Рекомендується також використовувати завдання, що пропонує міжнародна гра «Геліантус».

Екологія

Олімпіадні завдання складаються з кількох блоків.

Перший блок – тестові завдання. Учня пропонується знайти лише один варіант правильної відповіді. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал, неправильна – 0 балів. Тестові завдання перевіряють загальні (теоретичні) знання учнів в обсязі навчальної програми. Окрім тестові завдання передбачають творчий підхід та креативне мислення.

Другий блок – задача. Учасникам пропонується стандартна задача зі шкільної програми. Виконання цього завдання оцінюється за такими критеріями: коректний запис умов задачі, логічний і коректний запис ходу розв’язання, правильна відповідь (логічна побудова і числове значення).

Третій блок – анотація до екологічного проекту. На цьому етапі учням пропонується придумати тему (напряму), актуальність досліджень, сутність екологічної проблеми на розв’язання якої спрямовано проект, визначити об’єкт, мету, завдання і методи досліджень, очікувані результати і практичне значення. На цьому етапі від учня **не вимагається** надання буклетів, презентацій, письмових робіт, фото, розрахункових таблиць та інших матеріалів. Анотація проекту повинна бути представлена в довільній формі на аркуші (зошиті) за пропонованим у завданні планом. Якщо учень уже працює над якимось екологічним проектом (у межах МАН, гуртків, секцій) – він може надати інформацію про цей проект у своїй відповіді, але за вимогами, що пропонуються для I етапу (довільна форма, відсутність ілюстративних матеріалів тощо).

Географія

У шкільному (I-му) етапі Всеукраїнської олімпіади з географії беруть участь учні 6-11 класів, без будь-яких обмежень, за їх бажанням, у час, визначений наказом адміністрації школи. Цей етап географічних олімпіад проводиться в один тур.

Забороняється під час виконання олімпіадних завдань з географії використання атласів, будь-якої довідкової літератури, підручників, посібників.

Олімпіадні завдання готують предметно – методичні комісії, склад яких затверджується наказом керівника навчального закладу. Необхідно підбирати завдання, доступні для більшості учнів, але за змістом і формою вони не повинні дублювати питання репродуктивного рівня, які наведені в підручнику, а відповідь на них не слід зводити тільки до викладу змісту параграфів. Тобто ставиться дещо завищена «планка» вимог з метою не тільки виявити переможців, але й довести їм, що олімпіада – це не просто контрольна робота за шкільною програмою і для досягнення успіху в її наступному етапі необхідно ще багато працювати. Рекомендуємо два-три питання шкільної олімпіади підбирати зі змісту навчальної програми поточного навчального року, та одне-два – пов’язані з вимогами програми за попередні роки навчання (або пов’язані з поняттями, що продовжують формуватися). Максимальний сумарний бал виконаних завдань має бути 100 балів. Якщо учень не набирає 50% балів, він не може бути призером олімпіади.

Завдання охоплюють питання на розуміння географічних закономірностей, фізичних, економічних і соціальних процесів, уміння самостійно робити відповідні висновки та узагальнювати географічний матеріал.

Теоретичний тур орієнтований на виявлення творчого рівня володіння географічними знаннями відповідно до шкільної програми, загальної ерудиції, уміння застосовувати схеми географічної характеристики явищ та об'єктів, порівнювати, робити висновки.

Практичний тур передбачає виконання завдань за певним відпрацьованим під час практичних робіт алгоритмом.

Тести – завдання, що потребують аналізу та відпрацювання певного конкретного короткого розв'язання.

Процес підготовки учнів до олімпіад безпосередньо пов'язаний із наявністю в навчальному закладі вчителів, які готові і здатні взяти на себе відповідальність за роботу з обдарованими учнями. У педагогічній діяльності творчість вчителя займає особливе місце. Адже, лише неформальне, творче ставлення до своїх обов'язків може дати позитивні результати.

Економіка

У I етапі Всеукраїнської олімпіади з економіки беруть участь учні 9-11 класів. Комплект олімпіадних завдань охоплює вивчений учнями матеріал за попередні роки навчання та з тем, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади.

При розробці завдань повинні бути враховані вимоги, що висуваються до олімпіадних робіт на III та IV етапах Всеукраїнської учнівської олімпіади з основ економіки.

У ході виконання завдань школярі мають продемонструвати знання теоретичного матеріалу, а також уміння аналізувати, порівнювати, застосовувати економічні закони на практиці.

Потрібно звернути увагу на структуру завдань, яка повинна бути сформована за трьома блоками:

Тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді із чотирьох наведених. Тести подані за рівнями складності.

Економічні задачі потребують детального розв'язування та пояснень.

Творче завдання з відкритою відповіддю.

Умови проведення олімпіади повинні максимально відповідати умовам олімпіади наступного етапу.

Під час виконання завдань учням не дозволяється користуватись будь-якими джерелами інформації.

Трудове навчання(технології)

У I етапі Всеукраїнської олімпіади з трудового навчання(технологій) беруть участь учні 8-11 класів.

Завдання олімпіади повинні бути розпрацьовані з урахуванням змісту і структури завдань IV етапу Всеукраїнської олімпіади з трудового навчання (технологій) та відповідати чинним навчальним програмам.

Запитання повинні бути спрямовані на з'ясування рівня сформованості трудових предметних компетенцій учнів.

Завдання повинні передбачати як знання теоретичного матеріалу, так і практичні вміння та навички. Протягом 1 години учасники виконують тестові завдання за матеріалом навчальної програми з трудового навчання та технологій. Комплексну роботу: визначити виготовлення виробу протягом 2 годин та надати можливість учням самостійно спроектувати виріб із наданням можливості користуватися мережею Інтернет, друкованою літературою чи матеріалами в електронному вигляді.

Варто здійснювати психологічну підтримку майбутніх учасників олімпіади шляхом створення ситуації успіху, його авансування, розкриття значення самовдосконалення, відповідальності за результат перед собою, навчальним закладом; залучення шкільних психологів до роботи з питань поведінки учасників олімпіади в стресових ситуаціях.